

ВІД РЕГІОНАЛЬНИХ СУБКУЛЬТУР ДО ГЛОБАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті досліджені питання співіснування позитивних і негативних чинників розвитку культури людства в цілому й окремих людських спільнот. Зокрема, питання про реальну здатність зберегти та забезпечити розвиток регіональних субкультур в умовах глобалізаційних процесів.

Ключові слова: культура, субкультура, суспільство, мораль, глобалізація, людство, особа.

У наш час відчувається прагнення значної кількості людей до стабільного культурного життя, заснованого на дотриманні норм права й моралі [6, 250]. Водночас у світі відбувається уніфікація численних культурних особливостей. По-перше, збільшується здатність державних, наддержавних (ТНК тощо) та громадських організацій і установ забезпечуючи контроль і реалізацію наближення до стабільності в межах як окремої країни, так і планети в цілому. По-друге, часто вважається, що процеси глобалізації мають як негативні чинники у культурному житті (втрата малими народами та спільнотами своєї ідентичності, злиття самобутніх культур у глобальне культурне море тощо), так і численні переваги (вироблення, вдосконалення та поширення загальнолюдських цінностей, прогрес тощо). Необхідно довести, що людство в цілому й окрема людська спільнота знаходяться на етапі переходу від самобутнього регіонального культурного та субкультурного розвитку до глобального розвитку, підкореного жорстким умовам всесвітнього культурного поля.

Мета статті – констатувати глобальну культурну тенденцію переходу людських спільнот від регіональних субкультур до уніфікованої загальносвітової культурної системи, зумовленої існуванням базових норм життєдіяльності й безпеки.

Питання розвитку окремих народів, країн, держав досліджені в працях відомих вчених: Толочко П.П., Рибаків Б.О., Король В.Ю., Івакін Г.Ю., Толочко О.П., Моця О.І., Залізник Л. Л., Щербак М.Г., Верба В.І., Пархоменко Н.І., Анисимков В.М., Донських Д. Г., Костенко О.І. та ін. [1–16].

Сьогодні існують дві основні точки зору на проблеми співіснування негативного й позитивного в глобалізаційних процесах сучасної культурної парадигми. З одного боку, констатується повільна (а в окремих випадках й стрімка) руйнація регіональних субкультур і культур (а в глобальному вимірі – локальних, місцевих, територіальних субкультур) традиційних культурних установ, підприємств, організацій та інститутів. Вони діють, як правило, в усталених культурних маркерах, векторах, концептах, дискурсах та кодах окремих спільнот (держав, народів тощо). З іншого боку, доводиться констатувати переосмислення та збереження власної ідентифікації деяких культурних спільнот, які забезпечують традиційну культурну унікальність та моральну стабільність. Це вказує на необхідність подальших досліджень, в основі яких лежить визнання факту співіснування позитивного й негативного в різних культурних, юридичних і політичних дискурсах [2; 6; 7; 8], у вимірах та контекстах окремих культурних інститутів, процесів, явищ та подій.

Людське суспільство, а звідси й основні його похідні, включаючи культуру, як правило, не керується тільки позитивними культурними константами та матрицями. Тому в історії культури, особливо в останні десятиріччя, значне місце займають субкультури [7, 14-15], значна частина яких сприймається (проте не завжди є) як негативні та руйнівні. Трансформації людства у наш час викликають і будуть викликати посилення аномійних субкультур, що користуються й стихійністю соціальних змін, і неминучим руйнуванням стереотипів, і розпадом системи цінностей і норм [6, 177-179].

За таких непростих умов захисні й охоронні інститути суспільства іноді не можуть забезпечити засобами традиційної культури чіткість, стабільність і погодженість ціннісно-нормативних приписів і орієнтацій. Послаблені від внутрішніх протиріч та зовнішніх утисків місцеві субкультурні та культурні традиції та норми потроху в різних частинах планети відступають не лише від прогресивних нововведень (інтернет та інші наукові та технічні досягнення), а й сумнівних духовних практик (виникнення та поширення деструктивних культів, тоталітарних сект тощо [9; 10]).

У сучасних умовах, коли в Україні був здійснений перехід від командної економіки до економіки ринкової (що не завжди позитивно відображалось на деяких культурних інститутах), коли замість консервативних радянських регуляторів поведінки людини як члена співтовариства були задіяні нові принципи, зменшились й можливості спертися на культурний і життєвий досвід попередніх поколінь [3; 4; 5; 12].

Культурний досвід попередніх поколінь виявився незастосовним в різко змінених ситуаціях (щоправда, був й певний комуністичний тягар, який мав чимало хиб та недоліків). Тому, як і у буремні 20-30-ті роки ХХ ст., у наш час різко падає цінність досвіду старших поколінь. Зорієнтована на завоювання особливого місця в житті молодь легко відкидає старі норми й правила, не будучи здатною адекватно й тверезо оцінити й визнати їх необхідність [7; 12; 13]. У результаті приблизно дві третини будь-якого людського співтовариства (незалежно від кольору очей, шкіри й місця розташування на планеті) у наш час втягується в тривалий конфлікт, вирішити який засобами традицій, звичаїв та інших культурних надбань виявляється досить складно. Іноді культурні й субкультурні ціннісні та вікові протиріччя дуже непросто вирішити не лише засобами традицій та культури, а й більш примусовими засобами держави (насамперед, законами й іншими нормативно-правовими нормами).

Декому може здаватися, що часів, важчих, ніж пережиті нами у наш час, не було в історії людства. У дійсності ж, лихоліть у історії людства було достатньо, проте протистоянь у таких масштабах, з такими наслідками та глобальними культурними протиріччями людство дійсно ще не знало. Можна констатувати, що в окремі епохи глобальних змін (зміна соціальних формацій, великі війни та завоювання, розпад імперій, запровадження нових світоглядних вчень та парадигм, значні природні чи техногенні катаклізми тощо) постійно проявляли себе фактори, що свідчили про руйнування усталених основ, які керували тривалий час культурою великих груп людей.

У літературі деякі автори (В.Ю. Король, Д.І. Бочарніков та інші) [4] намагались та намагаються обґрунтувати дещо спірну думку, що у перехідні періоди доволі часто вперед висувалися люди, які керувалися не зовсім благими намірами й спонуканнями. Звичайно ж, ці люди іноді формували для себе специфічні засоби передачі інформації, до певної міри неприйнятні для культурних людей. Це в першу чергу особливі засоби комунікації, специфічні мови (жаргон, аргі, сленг тощо) [5; 6; 9; 10], що піддавалися необхідним трансформаціям у різні історичні періоди. Більш складна проблема – розмова про "маніпулятивну можливість інформації" [2, 199], зокрема її культурологічний і політологічний виміри.

Навіть у доволі авторитетних дослідників (Пирожков В.Ф., Старков О.В. [5; 9]) є думка, що зі зростанням кількості й ускладненням проблем, з якими стикається суспільство в епохи змін, мова злочинців здобуває особливу привабливість для людей, раніше не помічених у протизаконній діяльності [3; 5; 10; 15; 16]. Тим більше, якщо засоби позитивної культурної пропаганди й агітації скорочуються. Згадаємо, скільки за останні роки було закрито в Україні клубів, бібліотек, гуртків, секцій і інших культурних закладів. А якщо сюди додати й безробіття в результаті хвилеподібного закриття підприємств, установ і організацій, на балансі яких часто і перебували численні установи культури, то не слід дивуватися тому, як законослухняні громадяни деградували й ставали через безвихідь наприкінці ХХ ст. контрабандистами, рекетирами, засвоюючи специфічну мову й культуру [11–13].

Нині традиційне суспільство культурних і законослухняних громадян стає все більш беззахисним перед різко й швидко зміненою в гірший бік ситуацією у глобальному світі, де поширюються не стільки найкращі культурні досягнення різних народів, скільки хибні взірці та недосконалості (п'янство, наркоманія, намагання швидко розбагатіти, безробіття тощо). За даними професора Шакуна В.І., у п'яному вигляді здійснюється біля 60% вбивств, більше 70% хуліганств [14, 83], а ріст безробіття на 10% підвищує злочинність на 3,4–6,5% [14, 60]. Відомо, що першим економічним показником, який мав відношення до рівня злочинності, були ціни на хліб, але не менше значення має й культурна складова. Георг фон Майер вперше опублікував у 1867 р. дослідження про взаємозв'язок між цінами на хліб та злочинністю у королівстві Баварія у 1825–1861 рр. [12, 4]. Злочинність у світі за останні 30–40 років зросла у середньому у 3–4 рази; на території колишнього СРСР – у 6–8 разів, в США – в 7–8 разів, у Великобританії – в 6–7 разів, у Франції – в 5–6, в Німеччині – в 3–4 і т. д. [12, 9].

Навіть поліція в деяких країнах виявляється не готовою до виставлення ефективних кордонів на шляхах пересування позбавлених заробітку людей. Поява не тільки офіційно зареєстрованого, а й прихованого (латентного) безробіття означає збільшення рівня злочинності й зменшення рівня культури та моралі.

Антагоністичні процеси (з одного боку – культурна глобалізація та загальна планетарна уніфікація, з іншого – самоізоляція та атомізація) у людських співтовариствах призводять ще до одного показника – концентрації багатств планети в руках досить обмеженої кількості людей. Згідно з даними ООН, у 1960 р. багатство 20% заможного населення у світі у 30 разів перевищувало статки 20% бідних жителів планети, а наприкінці ХХ ст. розрив між ними збільшився до 80 разів. Багатство трьох найбагатших осіб перевищує дохід 600 млн людей, які проживають у 36 бідних країнах [13, 7]. На початку ХХІ ст. різниця між бідними та багатими стрімко поглиблюється.

Зростаючий рівень нездатності враховувати потреби людей приводить до того, що безкультурна людина, особливо з хворобливою психікою, яка не вміє справлятися зі своїми емоціями і не ба-

жає обмежувати себе у своїх далеко не найкращих проявах, виявляється здатною завдати величезної шкоди дуже багатьом людям, яких вона особисто ніколи не знала і до яких у стабільному стані не мала б абсолютно ніяких претензій. Раніше прочитати про стрілянину з вогнепальної зброї, наприклад, в будинку школи можна було тільки в газетному стовпчику про антикультурні, екстраординарні та протиприродні події за кордоном під заголовком "їх вдача". В останні роки зростає ризик зіткнутися з подібними ситуаціями.

Колись, турбуючись про підвищення рівня культури, говорили, що дітей виховують і батьки, і дитячий садок, і школа, і будинок (палац) дітей та молоді, через що вчитель і викладач – це культурні та освічені, а тому – й шановні люди. Тепер, віддаючи данину новому сприйняттю цінності особи, ми не можемо розібратися, хто ж має більше прав і обов'язків стосовно підростаючого покоління. У підсумку представники нового покоління ізолюються від усього й від усіх, крім себе й собі подібних, створюючи надійну базу для формування юнацьких та молодіжних субкультур. А за відсутності належного культурного впливу в психіці молодих людей формуються комплекси й установки, що не сприяють готовності до подолання життєвих негод і труднощів. Через втрату базових культурних констант, зростає число психічних розладів і захворювань у підлітків [13, 37], які виявляються беззахисними перед реальністю дорослого жорстокого життя. Беззахисними в набагато більшій мірі, чим їх батьки, що встигли сформуватися в умовах панування залишків традиційної культури.

Значимість культури, а у її складі здорової романтики й позитивного героїзму для нових поколінь ще ніхто не зміг заперечити, але що тепер пропонує цим поколінням суспільство під знаками романтики й героїзму? виправдання наркоманів, захист осіб нетрадиційної сексуальної орієнтації, виправдання правопорушників у суді. Такі "прикладні" засоби масової інформації тиражують у режимі "двадцять чотири години на добу сім днів на тиждень", сприяючи вкоріненню у свідомості молоді впевненості в тому, що саме такі культурні моделі, стереотипи та матриці поведінки і є нормативними. І чергова сумна антикультурна сенсація: наприкінці 2013 р. у місті Москві, ніби культурний і законослухняний десятикласник-медаліст, перетворюється на влучного стрільця, здатного позбавити життя як вчителя-"предметника", так і патрульного поліцейського. А суспільство, судячи із численних даних ЗМІ, запекло намагається цього десятикласника виправдати – він приділив надмірну увагу навчання, мозок закипів, зірвався, психіка слабка тощо.

Не виправдуючи нікого, варто вказати й на недосконалість структур у галузі культури і навчання у багатьох сучасних державах. З втратою усталених культурних стандартів на національних рівнях руйнуються численні освітні та виховні системи, перетворюючи в окремих регіонах системи стабільності й визначеності на ланки хаосу та беззаконня (життя за "поняттями", розвиток аномійних спільнот, поширення кримінальної субкультури тощо) [5; 9]. У цьому сенсі поступ глобалізації позбавляє суспільство захисту від подібної культурної нестандартності.

Можна стверджувати, що урбанізація сприяє зростанню злочинності [14, 80], а ширше – негативній трансформації й деградації культури, поширенню аморальності. Хоча це у цілому й так, але статистика доводить, що це відбувається не скрізь і не завжди: "Урбанізація, індустріалізація, безсумнівно, перебувають у тісному зв'язку і взаємодії з тенденціями злочинності. Проте в деяких країнах (Японія, Греція) коефіцієнт злочинності не тільки не зростає, а й не знижується. Отже, зростання злочинності не є обов'язковим супутнім явищем розвитку. Ця обставина дозволяє зробити висновок, що в цілому існує реальна можливість профілактики злочинів у великих містах. Крім того, тенденції, які відбуваються в формі злочинності, доказують, що характер розвитку і змін має більше значення, ніж ступінь розвитку і змін, тобто ті соціальні умови, за яких відбувається прогрес" [14, 45]. Цікаво, що "багато кримінологів Заходу вважають, що існує значна кореляція між висотою будівель і коефіцієнтами злочинності. Чим більше поверхів, тим більше число злочинних проявів, чим вищий горизонт, тим нижча норма поведінки і більше число злочинців" [14, 46]. Можна також поррахувати, що селище менше піддане впливу деструктивних контр-, пара-, анти- та квазікультур, аніж місто будь-якого розміру. Тільки крадіжок, самогоноваріння й супутнього йому пияцтва за двадцять останніх років села України так повністю й не позбулися.

Природно, що мешканці міст і селяни намагаються зберігати усталений, звичний для себе уклад життя, захищають його від спроб несанкціонованих більшістю населення змін. Раніше можна було говорити, що в місті можна не лише долучитись до передової культури, а й, наприклад, більшою мірою зберегти свою анонімність [14, 14–15].

Приходячи в село, мешканець міста тягне за собою міські вимоги до культури й інфраструктури й, з врахуванням вищесказаного, можна стверджувати, що безтурботне й спокійне життя сільських мешканців у глобалізованому світі закінчиться дуже швидко – інша культурна (чи навіть надкультурна) експансія, тотальний контроль і відеоспостереження з ідентифікацією принесуть як

свої плюси, так і певні мінуси. Якщо ж сільські традиції не будуть готові до протистояння негативним впливам (втрата національних традицій, народної ідентичності тощо), то це, дійсно, призведе до капітуляції сільських субкультур не лише перед субкультурами міськими (в тому числі злочинними), а й перед закордонними субкультурами та звичаями [7, 275]. У цьому контексті постає проблема втрати наших національних традицій та культурних здобутків перед зростаючим тиском мігрантів – з їх культурними моделями та матрицями. Можна говорити, що у нас за двадцять років побудовано й діє громадянське суспільство, але рівень нашої традиційної культури та загальний моральний стан викликають занепокоєння.

Окрема проблема – мультикультурна політика як у межах окремих регіонів та держав, так і у всесвітніх та континентальних вимірах. Європа, здається, зрозуміла, що тривале перебування в одній кімнаті багатьох людей з дуже різними культурними звичаями та традиціями далеко не завжди призводить до формування позитивних нормативних і консолідованих культурних спільнот і союзів. Останнім часом державні структури різних країн все частіше стали розписуватися у власній неспроможності подолати такі явища, як негативна міграція, воєнничка культура прибульців (нових громадян чи тимчасових, легальних та нелегальних) та емігрантські "гетто" та "колонії", чого раніше в історії практично не існувало [1; 4; 8; 11; 13]. Створюється враження, що для профільних чиновників деяких, особливо африканських та азійських держав, міграція людей – це в принципі некерований процес. Такі інструменти, як державний й адміністративний кордони існують сотні років, проте на часі введення нових – культурних й мистецьких кордонів [13; 14]. Запровадження культурних меж і кордонів має величезне значення. Імовірно, якщо агресивний мігрант буде постійно почуватися гостем, зв'язаним численними культурними та правовими обмеженнями і кордонами, він неодноразово подумає, перш ніж зважиться вийти за межі статусу своєрідного "туриста", намагаючись стати своїм.

Безумовно, не всі громадяни в окремо взятій країні можуть плекати найкращі надбання своєї національної культури [7, 205]. Далеко не всі люди керуються у своїх думках і вчинках насамперед національними інтересами, відданістю народним традиціям, вітчизняними культурними надбаннями та високим рівнем національної свідомості. Не всі люди є зразками моральної чистоти й культурної досконалості. При цьому більшість людей неминуче погоджується з думкою, що мають бути загальні культурні правила, принципи, норми й обмеження, порушення яких рано або пізно негативно позначиться на житті й діяльності великої кількості людей. При цьому національні та регіональні, місцеві та локальні культурні й субкультурні чинники мають залишатись й зберігатись у новому світі за панування нового світоустрою і нової загальносвітової культури (точніше навіть надкультури). Більше того, національні культури, починаючи від найменших місцевих особливостей та регіональних субкультур, мають розвиватись та відігравати важливу роль за нових соціально-економічних та культурно-політичних умов.

Отже, варто констатувати глобальну тенденцію переходу людських спільнот від національних культур і регіональних субкультур до уніфікованої загальносвітової культурної (а точніше – надкультурної) системи. Варто відзначити, зокрема, поглиблення проблеми балансу й співіснування негативного й позитивного в глобалізаційних культурних процесах сучасної світової парадигми. Відбувається повільна (іноді й стрімка) руйнація регіональних культур (а в глобальному вимірі – місцевих, територіальних субкультур), традиційних культурних інститутів, що діють у культурних константах, матрицях, усталених культурних маркерах та кодах окремих спільнот (держав, народів, націй тощо). Це викликає занепокоєння, вказує на потенційні нівелювання та втрату самобутностей численних культурних одиниць (народів, етносів, громад, земляцтв, культурно-історичних та релігійних спілок і товариств тощо). Отже, постає необхідність подальших досліджень, в основі яких лежать глибинні проблеми культури і моралі окремих субкультур, національних культур та загальнолюдських цінностей світового співтовариства та їх ролі, місця та значення у контексті ідей та концепцій глобалізації, а у перспективі – нової планетарної культури.

Література

1. Грушевський М. С. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. / М. С. Грушевський; ред. : П. С. Сохань (голова) та ін. – К. : Наук. думка, 1992. – Т.2. – 640 с.
2. Вільчинська І. Ю. Політичний дискурс: основні напрями дослідження / І. Ю. Вільчинська. // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2013. – № 4. – С. 198-201.
3. Діденко В. П. Історія кримінального права України / В. П. Діденко – К. : ВБ "Аванпост-Прим", 2009. – 164 с.
4. Король В. Ю. Історія України : навч. посіб., 2-ге вид., доп. / В. Ю. Король. – К. : ВЦ "Академія", 2008. – 496 с.

5. Пирожков В. Ф. Криминальная психология. / В. Ф. Пирожков – М. : "Ось-89", 2011. – 704 с. Издание учебное (Юридическая психология).
6. Радзівський В. О. Нотатки з субкультури аномії : монографія / В. О. Радзівський. – К. : Вид-во "Логос", 2012. – 368 с.
7. Радзівський В. О. Про теорію та історію субкультур: нариси до субкультурології : монографія / В. О. Радзівський. – К. : Логос, 2013. – 276 с.
8. Радзівський В. О. Фітокультура та антианомія як елемент субкультури в ритуалах Середньовічної Русі: нотатки до фітокультурології та юридико культурології : монографія / В. О. Радзівський. – К. : НАКК-КіМ, 2011. – 228 с.
9. Старков О. В. Криминальная субкультура : спецкурс / О. В. Старков. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 240 с.
10. Тихонравов Ю.В. Судебное религиоведение. Фундам. курс. Учеб. пособ. / Ю. В. Тихонравов – М. : Бизнес-шк. "Интел-Синтез", 1998. – 267 с.
11. Толочко П. П. Київ і Русь : вибр. тв. 1998–2008 / П. П. Толочко – К. : ВД "Академперіодика", 2008. – 348 с.
12. Шакун В. І. Влада і злочинність / В. І. Шакун – К. : Пам'ять століть, 1997. – 226 с.
13. Шакун В. І. Суспільство і злочинність : монографія / В. І. Шакун. – К. : Атіка, 2003. – 784 с.
14. Шакун В. І. Урбанізація і злочинність : монографія / В. І. Шакун – К. : Видавництво Української академії внутрішніх справ, 1996. – 256 с.
15. Язык блатных, язык мафии. Энциклопедический синонимический словарь / Авт.-сост. Хоменко О. Б. : В 2 т. – Т. 1. – К. : Форт-М, 1997. – 531 с.
16. Язык блатных, язык мафии. Энциклопедический синонимический словарь / Авт.-сост. Хоменко О. Б. : В 2 т. – Т. 2. – К. : Форт-М, 1997. – 643 с.

References

1. Hrushevskiy M. S. Istoriiia Ukrainy-Rusy: V 11 t., 12 kn. / M. S. Hrushevskiy; red. : P. S. Sokhan (holova) ta in. – K. : Nauk. dumka, 1992. – T.2. – 640 s.
2. Vilchynska I. Yu. Politychnyi dyskurs: osnovni napriamy doslidzhennia / I. Yu. Vilchynska. // Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv. – 2013. – # 4. – S. 198-201.
3. Didenko V. P. Istoriiia kryminalnogo prava Ukrainy / V. P. Didenko – K. : VB "Avanpost-Prym", 2009. – 164 s.
4. Korol V. Yu. Istoriiia Ukrainy : navch. posib., 2-he vyd., dop. / V. Yu. Korol. – K. : VTs "Akademiiia", 2008. – 496 s.
5. Pirozhkov V. F. Kriminal'naya psikhologiya. / V. F. Pirozhkov – M. : "Os'-89", 2011. – 704 s. Izdanie uchebnoe (Yuridicheskaya psikhologiya).
6. Radziievskiy V. O. Notatky z subkultury anomii : monohrafiia / V. O. Radziievskiy. – K. : Vyd-vo "Lohos", 2012. – 368 s.
7. Radziievskiy V. O. Pro teoriuu ta istoriiu subkultur: narysy do subkulturolohii : monohrafiia / V. O. Radziievskiy. – K. : Lohos, 2013. – 276 s.
8. Radziievskiy V. O. Fitokultura ta antyanomiia yak element subkul'tury v rytualakh Serednovichnoi Rusi: notatky do fitokulturolohii ta yurydyko kulturolohii : monohrafiia / V. O. Radziievskiy. – K. : NAKKKiM, 2011. – 228 s.
9. Starkov O. V. Kriminal'naya subkul'tura : spetskurs / O. V. Starkov. – M. : Volters Kluver, 2010. – 240 s.
10. Tikhonravov Yu.V. Sudebnoe religiovedenie. Fundam. kurs. Ucheb. posob. / Yu. V. Tikhonravov – M. : Biznes-shk. "Intel-Sintez", 1998. – 267 s.
11. Tolochko P. P. Kyiv i Rus : vybr. tv. 1998–2008 / P. P. Tolochko – K. : VD "Akademperiodyka", 2008. – 348 s.
12. Shakun V. I. Vlada i zlochyinnist / V. I. Shakun – K. : Pamiat stolit, 1997. – 226 s.
13. Shakun V. I. Suspilstvo i zlochyinnist : monohrafiia / V. I. Shakun. – K. : Atika, 2003. – 784 s.
14. Shakun V. I. Urbanizatsiia i zlochyinnist : monohrafiia / V. I. Shakun – K. : Vydavnytstvo Ukrainskoi akademii vnutrishnikh sprav, 1996. – 256 s.
15. Yazyk blatnykh, yazyk mafiozi. Entsiklopedicheskiy sinonimicheskiy slovar / Avt.-sost. Khomenko O. B. : V 2 t. – T. 1. – K. : Fort-M, 1997. – 531 s.
16. Yazyk blatnykh, yazyk mafiozi. Entsiklopedicheskiy sinonimicheskiy slovar / Avt.-sost. Khomenko O. B. : V 2 t. – T. 2. – K. : Fort-M, 1997. – 643 s.

Радзівський В. А. От региональных субкультур к глобальной культуре

В статье исследованы вопросы сосуществования позитивных и негативных факторов развития культуры человечества в целом и отдельных сообществ. В частности, рассмотрен вопрос о реальной способности сохранить и обеспечить развитие региональных субкультур в условиях глобализационных процессов.

Ключевые слова: культура, субкультура, общество, мораль, глобализация, человечество, личность.

Radziievskyy V. From the regional subcultures to global culture

The paper studies the coexistence of positive and negative factors in the development of human culture as a whole and individual communities. Nowadays there is a large number of people desire to a stable cultural life based on compliance the rule of law and morality. At the same time the world is the unification of the many cultural features. It is often assumed that the processes of globalization have both negative factors in the cultural life (loss of small nations

and communities their identity, distinct fusion of cultures in a global cultural sea etc.), and multiple benefits (development, improvement and dissemination of universal values, progress and cultural unification, etc.). It is necessary to prove that humanity as a whole and separate human community are in transition from the original regional cultural and subcultural development to global development, conquered tough conditions worldwide cultural field.

Today there are two main points of view on the problem of balance and coexistence of negative and positive globalization processes in contemporary cultural paradigm. On the one hand, the is observed slow (and in some cases, and rapid) destruction of regional cultures and subcultures (and global level – local, local, local subcultures) of traditional cultural establishments, enterprises, organizations and institutions. They are acting usually in established cultural markers, concepts, discourses and codes of individual communities (states, nations, etc.). On the other parties we must note rethinking and preserve their cultural identification of some communities that provide a traditional cultural uniqueness and moral stability. This indicates the need for further research, based on a recognition of the coexistence of positive and negative in different cultural institutions, phenomena and events (traditional and global societies, their essence and specificity).

Human society and hence its main derivatives, including culture, are generally not guided only by positive constants and cultural matrices. Therefore in cultural history, especially in recent decades, an important place is occupied by the subculture, much of which is perceived (but not always) as negative and destructive. Transformation of humanity in our time cause and will cause strengthening of criminal subcultures, enjoying spontaneity and social change, and the inevitable destruction of stereotypes, and the collapse of the system of values and norms.

Under these difficult conditions, protection and security institutions of society are sometimes unable to provide the means of traditional culture clarity, stability and consistency of value-orientations and regulatory requirements. Weakened by internal contradictions and external oppression of local subcultural and cultural traditions and norms gradually in different parts of the world are retreating not only from progressive innovations (internet and other scientific and technological advances), but questionable spiritual practices (the emergence and spread of destructive cults and totalitarian sects, etc.). Of course, not all citizens in one country can nurture the best achievements of their national culture. Very few people are guided in their thoughts and actions, primarily by national interests, devotion to national traditions, national cultural heritage and high level of national consciousness. Not all people are examples of moral purity and cultural perfection. However, most people inevitably agrees with the idea that in all the different approaches to the problem of coexistence should be common cultural rules, principles, rules and restrictions, violation of which sooner or later will adversely affect the life and work of many people. In this case, national, regional and local cultural and subcultural limits, borders and factors should remain and kept in a different world under the rule of a new world order. Moreover – national culture, ranging from the smallest local characteristics and regional subcultures have developed an important role in the new socio-economic, cultural and political conditions.

It should ascertain global trend of transition of human communities from national cultures and subcultures to regional unified global cultural system. We may note, in particular, the deepening problem of coexistence of negative and positive globalization processes in contemporary cultural paradigm. Is slow (sometimes rapid) destruction of regional cultures (and global level – local, regional subcultures) traditional cultural institutions operating in the cultural constants, matrices, established cultural markers and codes of individual communities (states, nations, etc.). This raises concerns, points to the potential loss of identity and the leveling of many cultural communities. Thus, there is need for further studies, which are based on the underlying problems of culture and morality, some subcultures, ethnic cultures and universal values the global community.

Key words: culture, subculture, society, morality, globalization, humankind, individual.

УДК 78.03(520)"592/1192":140.8

Ратко Марина Валеріївна
кандидат педагогічних наук

ТРАДИЦІЙНА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯПОНІЇ ПЕРІОДУ КОДАЙ: ЕСТЕТИКО-СВІТОГЛЯДНІ, ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

У статті висвітлено особливості традиційної музичної культури Японії періоду Кодай. Найбільш яскравим її явищем є старовинна музика гагаку, яка виявилася синтезом впливів музичних культур країн Стародавнього Сходу. З'ясовано специфіку естетико-світоглядного контексту її розвитку на японському ґрунті, репрезентованого універсаліями Краси (Бі), Істини (Макото), Гармонії (Ва), Порожнечі (Му), Шляху (Дао), Миті, Серця (Кокоро). Розкрито основні стилі і жанри музики гагаку та діяльність державних інституцій, які забезпечували її популяризацію та трансляцію виконавського досвіду.

Ключові слова: музична культура Японії, світоглядні універсалії, гагаку, Гагакурьо, О-ута-докоро.